

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

Příloha

k usnesení vlády
ze dne 16. ledna 2013 č. 36

Stanovisko

vlády k návrhu na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezpečnostních sborů a další související zákony (sněmovní tisk č. 885)

Vláda na své schůzi dne 16. ledna 2013 projednala a posoudila návrh zákona, kterým se mění zákon č. 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezpečnostních sborů a další související zákony (sněmovní tisk č. 885), a vyslovila s tímto návrhem zákona **nesouhlas**, a to zejména z následujících důvodů:

1. Vláda konstatuje, že předložený návrh zákona je nesystémový, způsobuje rozpornost právního řádu České republiky, je i vnitřně rozporný a obsahuje nadbytečnou úpravu odůvodněnou změnou způsobu volby prezidenta republiky. Vláda upozorňuje na to, že do předloženého návrhu zákona nejsou dostatečně promítnuty veškeré úpravy vyvolané současně předkládanou novelou Ústavy České republiky (tisk č. 884). Změny navrhované v novele zákona o Generální inspekci bezpečnostních sborů jsou značně problematické a neprovázané zejména se zákonem o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, neboť zakládají od obecné úpravy služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů nedůvodné odchylky.

2. Vláda připomíná, že pokud jde o zajištění účinnější kontroly bezpečnostních sborů, byla v rámci přípravy zákona o Generální inspekci bezpečnostních sborů zpracována „Analýza kontrolních mechanismů v bezpečnostních sborech“ a její výsledky byly do stávajícího znění zákona zapracovány. Byl tak vytvořen systém na bezpečnostních sborech personálně i institucionálně nezávislý, umožňující účinné stíhání trestných činů příslušníků a zaměstnanců Policie České republiky, Celní správy České republiky, Vězeňské služby České republiky a rovněž i samotné Generální inspekce bezpečnostních sborů. Ze zákona podléhá Generální inspekce bezpečnostních sborů systému jak vnější kontroly, prováděné kontrolním orgánem vytvořeným Poslaneckou sněmovnou, tak i vnitřní kontroly, prováděné vnitřním kontrolním orgánem.

3. Vláda uvádí, že varianta jmenování a odvolání ředitele Generální inspekce bezpečnostních sborů prezidentem republiky byla vládou a Poslaneckou sněmovnou diskutována již v roce 2011, kdy byl návrh zákona o Generální inspekci bezpečnostních sborů projednáván, a že shody bylo dosaženo na variantě, kterou reflektuje nyní platné znění zákona o Generální inspekci bezpečnostních sborů.

4. Vláda považuje návrh přenést pravomoc jmenovat a odvolávat ředitele bezpečnostních sborů a jejich zástupce na prezidenta republiky za nevhodný, neboť problematika většiny bezpečnostních sborů je tzv. kompetenčním zákonem svěřena konkrétním ministerstvům (Policie České republiky a Hasičský záchranný sbor České republiky náleží do působnosti Ministerstva vnitra, Celní správa České republiky do působnosti Ministerstva financí a Vězeňská služba České republiky do působnosti Ministerstva spravedlnosti) a zákony upravující postavení těchto bezpečnostních sborů upravují i vztahy k příslušnému ministerstvu, resp. ministrovi. Jmenování a odvolávání vedoucích představitelů bezpečnostních sborů prezidentem republiky by zásadně, a to negativním způsobem, ovlivnilo odpovědnost příslušného ministerstva, resp. ministra.

5. Vláda v této souvislosti upozorňuje na to, že bezpečnostním sborem se podle zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, vedle Generální inspekce bezpečnostních sborů, rozumí i Policie České republiky, Hasičský záchranný sbor České republiky, Celní správa České republiky, Vězeňská služba České republiky, Bezpečnostní informační služba a Úřad pro zahraniční styky a informace a že v § 1 odst. 2 platného znění zákona je pro nejvyšší funkcionáře všech těchto bezpečnostních sborů zavedena legislativní zkratka „ředitel bezpečnostního sboru“. Ve většině zákonů upravujících působnost výše uvedených bezpečnostních sborů je pak výslovně určeno, kdo jmenuje a odvolává ředitele konkrétního bezpečnostního sboru, a to odlišně od předloženého návrhu zákona, podle něhož by měl ředitele bezpečnostního sboru a jeho zástupce na služební místo ustanovovat a z něj odvolávat prezident republiky. Návrh se tak dostává do rozporu se stávajícím zněním jiných právních předpisů [§ 3 odst. 2 písm. a) zákona č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, § 1 odst. 2 zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky, § 4 zákona č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky], které ovšem nejsou předloženým návrhem zákona novelizovány.

6. Vláda konstatuje, že návrh zákona se nevyrovnává s faktem, že ředitel Generální inspekce bezpečnostních sborů má být příslušníkem bezpečnostního sboru, aby mohl být ředitelem bezpečnostního sboru ve smyslu zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. V návrhu uváděné výběrové řízení tedy koliduje s ustanovením § 20 a následujícími uvedeného zákona. Vláda považuje komplikovaný systém práva veta prezidenta republiky za neobvyklý, který může naopak vést k politizaci jmenování ředitele Generální inspekce bezpečnostních sborů. Tento systém by mohl nadto být neúčinný, neboť navrhovatelům není bráněno předložit opakovaně stejný návrh. Vláda nepovažuje za vhodné, aby prezident republiky jmenoval i zástupce ředitele bezpečnostního sboru, neboť navrhované řešení je nesystémovou ingerencí do personální pravomoci a navíc je v rozporu se zákonem o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Vláda považuje za nedůvodné, aby bylo výběrové řízení prováděno Senátem, když se jedná o vztahy spadající do působnosti moci výkonné.

7. Vláda poukazuje na další nedostatek návrhu zákona spočívající v jeho vnitřní rozpornosti, rozpornosti se souvisejícím návrhem novely Ústavy (tisk č. 884) a konečně i v jeho nelogičnosti a nesrozumitelnosti. Návrh počítá podle jedné části s tím, že ředitele Generální inspekce bezpečnostních sborů ustanovuje na služební místo ředitel Kanceláře prezidenta republiky, podle druhé části tak však činí prezident republiky. Podle návrhu prezident republiky ředitele bezpečnostního sboru výkonem funkce dočasně pověřuje, avšak v souvisejícím návrhu novely Ústavy dočasné pověření není výslovně zmíněno. Z návrhu nevyplývá, zda se budou na jmenování ředitele bezpečnostního sboru do funkce kromě podmínek, které návrh stanovuje, vztahovat i další obecná pravidla, která jsou stanovena pro přijetí do služebního poměru příslušníka bezpečnostního sboru. Za nelogickou lze považovat úpravu, podle níž má prezident republiky po svém nástupu do funkce pověřovat dosavadního ředitele Generální inspekce bezpečnostních sborů, který však již ve funkci je.

8. Kromě výše uvedených nedostatků návrh zákona obsahuje rovněž řadu legislativně-technických nedostatků, týkajících se například názvu navrhovaného zákona, nedodržování zavedeného pojmového aparátu (například „zástupce ředitele“, „1. náměstek“ či „1. zástupce“) a podobně. Návrh zákona dále zavádí nové pojmy, například „právo veta“ nebo „bezpečnostní prověrka NBÚ“, které jsou však toliko slangem a jejich obsah je v právním řádu České republiky již jiným právním pojmem vymezen. Návrh zákona také obsahuje nadbytečná ustanovení, která jsou buď nepotřebná, neboť k realizaci oprávnění v nich uvedených není výslovného zákonného zmocnění potřeba (například právo ředitele vydat vnitřní řád, obsažené v části první novelizačním bodě 6), nebo jsou již v právním řádu České republiky obsažena a jsou tudíž duplicitní (například pravidlo uvedené v části první v novelizačním bodě 1 větě páté je již obsaženo v § 1 odst. 2 zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů). Navrhovaná úprava § 92 je neaplikovatelná, neboť dotčený § 92 je přechodným ustanovením toliko k novele zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, která byla součástí zákona č. 341/2011 Sb. a již nabyla účinnosti dnem 1. ledna 2012.